

Sở GD&ĐT TP Đà Nẵng
Trường THPT Đỗ Đăng Tuyển
Tổ: Ngữ văn, KHBD- CHUYÊN ĐỀ khối 12
GV: Đoàn Thị Bích Hà
Ngày soạn: 20/9/2025
Ngày dạy: Tuần 11-25
Tiết 11-25

CHUYÊN ĐỀ 2. TÌM HIỂU VỀ MỘT TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT
CHUYỂN THỂ TỪ VĂN HỌC
Thời gian thực hiện: 15 tiết

A. MỤC TIÊU CHUNG

1. Về kiến thức:

- Hiểu thế nào là một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ văn học.
- Hiểu được bản chất của quá trình chuyển thể tác phẩm văn học sang một tác phẩm thuộc loại hình nghệ thuật khác và phương thức chuyển thể.

2. Về năng lực:

- HS hiểu được mối quan hệ giữa tác phẩm văn học và các loại hình nghệ thuật khác.
- HS có năng lực thẩm mĩ và biết sử dụng ngôn ngữ trong quá trình chiếm lĩnh tri thức.

3. Về phẩm chất: Phát triển năng lực nghiên cứu và sáng tạo, kĩ năng làm việc độc lập và làm việc nhóm.

B. TIẾN TRÌNH BÀI DẠY

Tiết 11,12: TÌM HIỂU TRI THỨC TỔNG QUÁT
(Thời gian thực hiện: 3 tiết)

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức:

- Hiểu thế nào là chuyển thể tác phẩm văn học
- Hiểu được mối quan hệ giữa văn học và các loại hình nghệ thuật khác.

2. Về năng lực: Hiểu được bản chất của quá trình chuyển thể tác phẩm văn học sang một tác phẩm thuộc loại hình nghệ thuật khác và phương thức chuyển thể.

3. Về phẩm chất: Biết quý trọng những tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ văn học.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Thiết bị dạy học:

- Tranh, ảnh, bảng biểu, video clip, máy tính có kết nối internet, máy chiếu.
- Phiếu học tập để HS chuẩn bị nội dung thảo luận.
- Bút màu, giấy để trình bày sản phẩm.

2. Học liệu: CDHT Ngữ văn lớp 11, tài liệu tham khảo

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Tổ chức

Lớp	Tiết	Ngày dạy	Sĩ số	Vắng

2. Kiểm tra bài cũ:

3. Bài mới:

HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG

a. Mục tiêu: GV hướng dẫn HS huy động hiểu biết, vốn sống, trải nghiệm, cảm xúc cá nhân để trả lời các câu hỏi trước khi tìm hiểu các yêu cầu và cách thức nghiên cứu về một tác phẩm nghệ thuật chuyển thể từ văn học.

b. Nội dung: Trò chơi *Ai nhanh hơn*

c. Sản phẩm: Câu trả lời của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

Hoạt động của Gv và Hs	Dự kiến sản phẩm
B1. Chuyển giao nhiệm vụ: <i>Chuyển giao nhiệm vụ:</i> GV trình chiếu hình ảnh một số bức tranh, đoạn phim hoặc cho HS nghe một số ca khúc được chuyển thể từ các tác phẩm văn học, yêu cầu HS đoán tên của các tác phẩm văn học đã được chuyển thể. Ví dụ: Bức tranh <i>Thúy Kiều – Kim Trọng</i> (Mai Trung Thứ); bộ phim <i>Cánh đồng bất tận</i> (Nguyễn Phan Quang Bình), <i>Đất rừng phương Nam</i> (Nguyễn Quang Dũng), <i>Mắt biếc</i> (Victor Vũ), <i>Tam quốc diễn nghĩa</i> (Vương Phù Lâm); ca khúc <i>Màu tím hoa sim</i> (Dzũng Chinh);... Thực hiện nhiệm vụ: B2. Thực hiện nhiệm vụ: HS quan sát và gọi tên các tác phẩm văn học đã được chuyển thể sang loại hình nghệ thuật khác. B3. Báo cáo thảo luận: Hs thực hiện B4. Đánh giá kết quả thực hiện: Gv nhận xét, đánh giá.	Tên tác phẩm văn học đã được chuyển thể: <i>Truyện Kiều</i> (Nguyễn Du); <i>Cánh đồng bất tận</i> (Nguyễn Ngọc Tư); <i>Đất rừng phương Nam</i> (Đoàn Giỏi), <i>Mắt biếc</i> (Nguyễn Nhật Ánh), <i>Tam quốc chí</i> (La Quán Trung); <i>Màu tím hoa sim</i> (Hữu Loan);...

HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

a. Mục tiêu:

- HS nắm được thuật ngữ chuyển thể và chuyển thể văn học.
- HS hiểu được mối quan hệ giữa văn học và các loại hình nghệ thuật khác.
- HS hiểu được các phương thức của quá trình chuyển thể một tác phẩm văn học sang một tác phẩm thuộc loại hình nghệ thuật khác.

b. Nội dung: bao gồm ba nội dung lớn: *Chuyển thể và chuyển thể tác phẩm văn học, Các phương thức chuyển thể tác phẩm văn học, Tác phẩm văn học và tác phẩm nghệ thuật chuyển thể.*

c. Sản phẩm: Tri thức về chuyển thể và chuyển thể tác phẩm văn học.

d. Tổ chức thực hiện:

Hoạt động của Gv và Hs	Dự kiến sản phẩm
Hoạt động 1: Tìm hiểu phần Tri thức tổng quát Tìm hiểu về thuật ngữ chuyển thể và chuyển thể tác phẩm văn học B1. Chuyển giao nhiệm vụ: - GV cho HS đọc nội dung trong SGK (tr. 34 – 35) và vẽ sơ đồ tư duy trình bày nội dung, lịch sử của khái niệm <i>chuyển thể, chuyển thể tác phẩm văn học.</i>	1. Chuyển thể và chuyển thể tác phẩm văn học 1.1. Chuyển thể là “kể” lại câu chuyện (bao gồm lịch sử, sự kiện, nhân vật,... hay chỉ đơn thuần là một ý tưởng, cảm xúc, cảm giác,...) mà tác phẩm gốc đã thể hiện bằng ngôn ngữ riêng của một loại hình nghệ thuật khác.

- GV cho HS làm việc theo nhóm nhỏ (chia theo từng bàn hoặc theo cặp).

B2. Thực hiện nhiệm vụ

- HS làm việc theo nhóm nhỏ.
- HS vẽ sơ đồ tư duy vào giấy và cử đại diện lên trình bày khi được GV yêu cầu.

B3. Báo cáo thảo luận

- GV gọi một nhóm lên vẽ sơ đồ tư duy trên bảng.
- Các nhóm còn lại quan sát để nhận xét, bổ sung.

B4. Đánh giá kết quả thực hiện:

- Các nhóm khác góp ý, nhận xét sơ đồ tư duy của nhóm trình bày trước lớp.
- GV chuẩn hoá kiến thức.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1:

1	Lấy ví dụ về hiện tượng chuyển thể tác phẩm văn học theo phương thức bám sát tác phẩm gốc
2	Theo em việc chuyển thể bám sát tác phẩm gốc có ưu điểm và hạn chế gì?

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2:

1	Lấy VD về hiện tượng chuyển thể ít bám sát văn bản gốc
2	Nêu những yếu tố thay đổi khi thực hiện chuyển thể theo phương thức ít bám sát văn bản gốc
3	So sánh sự khác biệt trong một số yếu tố giữa tác phẩm chuyển thể và tác phẩm gốc mà em vừa lấy làm VD
4	Việc chuyển thể ít bám sát tác phẩm gốc có ưu điểm và hạn chế gì?

Thực hiện nhiệm vụ:

- Các nhóm làm việc theo yêu cầu của câu hỏi trong phiếu học tập
- Phân công trình bày trả lời câu hỏi thảo luận

Báo cáo kết quả hoạt động:

- Các nhóm trình bày theo yêu cầu của giáo viên.
- Các nhóm còn lại thảo luận, nhận xét, góp ý.

1.2. Chuyển thể tác phẩm văn học là thuật ngữ có sự biến động về nội dung trong quá trình sử dụng.

- Ban đầu, thuật ngữ *chuyển thể tác phẩm văn học* chỉ được dùng để nói về việc chuyển tác phẩm văn học thành một vở kịch trên sân khấu hoặc một bộ phim trên màn ảnh.

- Về sau, nội hàm của thuật ngữ được mở rộng. Theo đó, việc chuyển hệ thống kí hiệu ngôn từ trong tác phẩm văn học thành hệ thống kí hiệu riêng của điêu khắc, hội hoạ, âm nhạc,... cũng được xếp vào hiện tượng chuyển thể tác phẩm văn học.

- Việc chuyển thể tác phẩm văn học đã được thực hiện từ thời xa xưa.

- Ngày nay, hiện tượng chuyển thể tác phẩm văn học còn xảy ra với các loại hình nghệ thuật hoặc các sinh hoạt mang tính nghệ thuật khác như nhiếp ảnh, nghệ thuật thị giác, nghệ thuật sắp đặt, trò chơi điện tử, công viên chủ đề,...

→ Khi thưởng thức, tìm hiểu vấn đề chuyển thể văn học, chúng ta cần đặt tác phẩm văn học và tác phẩm chuyển thể bên cạnh nhau trong một bối cảnh lịch sử và bối cảnh văn hoá cụ thể.

2. 2. Các phương thức chuyển thể tác phẩm văn học

2.1. Hai phương thức chuyển thể phổ biến

- Chuyển thể bám sát tác phẩm
- Chuyển thể ít bám sát tác phẩm

2.2. Các yếu tố thường gây chú ý khi chuyển thể tác phẩm văn học:

chủ đề, nhân vật, không gian và thời gian, điểm nhìn, kết cấu

Nhận xét đánh giá

- Gv nhận xét, đánh giá chuẩn kiến thức
- Gv có thể chiếu nhanh các clip chuyển thể từ văn học sang các loại hình nghệ thuật khác.
- Yêu cầu hs phát hiện và gọi tên các loại hình nghệ thuật đó.

Hoạt động 2: Tìm hiểu mối quan hệ giữa tác phẩm văn học và tác phẩm nghệ thuật chuyển thể

Chuyển giao nhiệm vụ:

- GV cho HS đọc phần nội dung liên quan trong SGK tr. 35 – 37.
- GV chia lớp thành các nhóm và phân công mỗi nhóm chuẩn bị một nội dung để thuyết trình ở trên lớp theo hình thức báo cáo dự án nhỏ.

Nhóm 1: Trình bày lịch sử của các hình thức chuyển thể tác phẩm văn học sang các loại hình nghệ thuật khác?

Nhóm 2: Nêu điểm tương đồng, khác biệt giữa văn học với điện ảnh, âm nhạc, hội họa.

Nhóm 3: Liệt kê các yếu tố cần nắm bắt khi tìm hiểu về tác phẩm điện ảnh, hội họa, âm nhạc chuyển thể.

Nhóm 4: Trình bày về khả năng chuyển thể của tác phẩm văn học sang các lĩnh vực nghệ thuật khác (điện ảnh, hội họa, âm nhạc, sân khấu,...).

- GV gọi đại diện các nhóm báo cáo kết quả dự án nhỏ trong tiết học trên lớp.

Thực hiện nhiệm vụ:

- Đại diện các nhóm trình bày dự án của nhóm mình.
- Các nhóm còn lại lắng nghe và suy nghĩ các vấn đề cần trao đổi, thảo luận.

Trao đổi, thảo luận:

Các nhóm đặt câu hỏi và góp ý, đánh giá về phần trình bày của nhau.

Nhận xét, đánh giá:

GV phát phiếu đánh giá rubic về kết quả trình bày để các nhóm đánh giá chéo nhau.

Tiêu chí	Kết quả		Bổ sung, góp ý
	Đạt	Chưa đạt	
Nội dung trình bày			
Cách thức, kĩ năng và			

3. Tác phẩm văn học và tác phẩm nghệ thuật chuyển thể

3.1. Tác phẩm văn học và tác phẩm điện ảnh chuyển thể

- Giữa hai loại hình văn học và điện ảnh có nhiều điểm tương đồng: thích hợp với việc “kể chuyện” (tự sự); có tính tổng hợp cao trong việc tái hiện cuộc sống. Tuy nhiên, nếu văn học “kể chuyện” bằng ngôn ngữ thì điện ảnh “kể chuyện” chủ yếu bằng hình ảnh và âm thanh.

- Tác phẩm điện ảnh có thể được xây dựng từ việc chuyển thể các tác phẩm văn học thuộc nhiều thể loại khác nhau như thơ ca, kịch, truyện ngắn, tiểu thuyết.

3.2. Tác phẩm văn học và tác phẩm hội họa chuyển thể

- Nếu văn học là nghệ thuật của thời gian thì hội họa là nghệ thuật của không gian. Thế mạnh của văn học là diễn tả một quá trình, còn thế mạnh của hội họa là khắc họa một khoảnh khắc. Văn học dùng ngôn từ để “kể” câu chuyện, còn hội họa dùng đường nét, màu sắc tác động trực tiếp vào thị giác để miêu tả đối tượng hay biểu đạt ý niệm.

→ Nhân vật và sự kiện thường được sử dụng như là nguồn cảm hứng và đề tài cho tác phẩm hội họa.

- Khi thưởng thức một tác phẩm hội họa chuyển thể, cần nắm vững các khái niệm như bố cục, màu sắc, hoà sắc, hình, khối, nét,...

3.3. Tác phẩm văn học và tác phẩm âm nhạc chuyển thể

thái độ khi trình bày				- Cả văn học và âm nhạc đều là nghệ thuật của thời gian. Tuy nhiên, nếu văn học “kể” câu chuyện bằng ngôn ngữ thì âm nhạc “kể” câu chuyện bằng giai điệu, tiết tấu. Các đặc trưng loại hình trên khiến cho hình tượng trong văn học thường có tính xác định, còn hình tượng trong âm nhạc (nhất là với tác phẩm khí nhạc) thường có tính bất định, mơ hồ. - Người ta có thể sử dụng tác phẩm văn học (toàn thể hoặc trích đoạn) như nguồn cảm hứng sáng tác bài hát, bản nhạc.
Tương tác với người nghe (lắng nghe, trao đổi, thảo luận,...)				
- GV nhận xét về kết quả làm việc của các nhóm - Gv chuẩn hoá kiến thức, nhấn mạnh yêu cầu khi thưởng thức một tác phẩm nghệ thuật chuyên thể từ văn học.				

HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP

a. Mục tiêu: HS hình dung được tổng thể kiến thức của bài học.

b. Nội dung: HS sơ đồ hoá lại toàn bộ nội dung của bài học.

c. Sản phẩm: Sơ đồ tư duy của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

- GV hướng dẫn HS vẽ lại sơ đồ tư duy bài học theo nhóm học tập.
- Các nhóm học tập thảo luận và trình bày sơ đồ tư duy của mình.
- GV nhận xét và nhấn mạnh các nội dung chính của bài học.

HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG

a. Mục tiêu: HS vận dụng kiến thức của bài học để tìm hiểu, thưởng thức một tác phẩm nghệ thuật chuyên thể từ tác phẩm văn học.

b. Nội dung: hs tìm những ca khúc được chuyển thể từ VH và trình bày trên lớp.

c. Sản phẩm: Kết quả thực hiện hoạt động của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

- GV dành thời gian (khoảng 5 – 10 phút) cuối tiết học để HS tìm kiếm và trình bày một số bài hát được chuyển thể từ tác phẩm văn học.
- HS thực hiện nhiệm vụ và nêu cảm nhận về những ca khúc được chuyển thể.

4. củng cố: Nhắc lại về thuật ngữ chuyển thể và chuyển thể tác phẩm văn học

5. HDVN: Đọc tìm hiểu phần 1 chuyên đề 2.

CHUYÊN ĐỀ 2.

TÌM HIỂU VỀ MỘT TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT

CHUYỂN THỂ TỪ VĂN HỌC

Tiết 13,14,15 - PHẦN 1. THƯỞNG THỨC MỘT TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT ĐƯỢC CHUYỂN THỂ TỪ VĂN HỌC

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức:

- Hiểu được thế nào là chuyển thể tác phẩm văn học.
- Biết cách tìm hiểu, giới thiệu, thuyết trình về một tác phẩm văn học được chuyển thể.

- Nêu được ý tưởng và cách thức tiến hành chuyển thể một tác phẩm văn học

2. Về năng lực:

- HS hiểu được mối quan hệ giữa văn học và các loại hình nghệ thuật khác.

- HS hiểu và phân tích được đặc trưng cơ bản của các loại hình nghệ thuật như hội họa, âm nhạc, điện ảnh.

- HS biết cách thưởng thức một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ văn học, bao gồm: giải mã các kí hiệu nghệ thuật, nhận xét và đánh giá được giá trị của các tác phẩm nghệ thuật.

- HS biết cảm thụ nhiều loại hình nghệ thuật như âm nhạc, hội họa, điện ảnh, sân khấu,...

- HS phát triển năng lực nghiên cứu và năng lực sáng tạo, kỹ năng kết hợp làm việc độc lập và làm việc nhóm.

3. Về phẩm chất: Biết trân trọng giá trị cá nhân, phát huy sự sáng tạo; tinh thần hợp tác, lắng nghe, chia sẻ trong tập thể

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Thiết bị dạy học:

- File audio (bài hát), bức tranh, bộ phim được chuyển thể từ tác phẩm văn học; công cụ hỗ trợ như máy tính, điện thoại kết nối mạng

- Phiếu học tập để HS chuẩn bị nội dung thảo luận.

- Bút màu, giấy để trình bày sản phẩm.

2. Học liệu: CDHT Ngữ văn lớp 12, tài liệu tham khảo.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Tổ chức

Lớp	Tiết	Ngày dạy	Sĩ số	Vắng

2. Kiểm tra bài cũ:

3. Bài mới:

HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG

a. Mục tiêu: : GV hướng dẫn HS huy động hiểu biết, vốn sống, trải nghiệm, cảm xúc cá nhân để trả lời các câu hỏi trước khi tìm hiểu các yêu cầu và cách thức thưởng thức một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ văn học.

b. Nội dung: Trò chơi *Ai là triệu phú*

c. Sản phẩm: Câu trả lời của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

Hoạt động của Gv và Hs	Dự kiến sản phẩm
B1. Chuyển giao nhiệm vụ: GV hướng dẫn HS trả lời câu hỏi nhanh. B2. Thực hiện nhiệm vụ Câu hỏi 1: Khái niệm chuyển thể trong “chuyển thể tác phẩm văn học” có nghĩa là: A. “Kể” lại câu chuyện mà tác phẩm gốc đã thể hiện bằng ngôn ngữ riêng của một loại hình nghệ thuật khác. B. Chuyển từ thể loại này sang thể loại khác. C. Giữ nguyên cốt truyện, thay tên và bối cảnh phù hợp. D. Cả 3 phương án trên đều đúng.	- GV chiếu câu hỏi và đáp án (sau mỗi lượt HS trả lời) lên bảng <i>Đáp án: A</i>

Câu hỏi 2: Ban đầu thuật ngữ “chuyển thể tác phẩm văn học” dùng để chỉ: A. Việc chuyển tác phẩm văn học thành một vở kịch trên sân khấu hoặc một bộ phim trên màn ảnh. B. Việc diễn xướng lại tác phẩm văn học thành hình thức ngâm, vịnh, hát. C. Việc chuyển các tác phẩm văn học dân gian thành tác phẩm văn học. D. Không có phương án đúng.	<i>Đáp án: A</i>
Câu hỏi 3: Có bao nhiêu phương thức chuyển thể tác phẩm văn học? A. 7 phương thức B. 2 phương thức C. 2 phương thức D. 4 phương thức	<i>Đáp án: B</i>
Câu hỏi 4: Giữa 2 loại hình văn học và điện ảnh có các điểm tương đồng: A. Thích hợp với việc “kể chuyện” (tự sự) B. Có tính tổng hợp cao trong việc tái hiện cuộc sống. C. Dùng “kể chuyện” bằng hình ảnh. D. Cả A và B đều đúng.	<i>Đáp án: D</i>
Câu hỏi 5: Điều khác biệt cần lưu ý giữa văn học và hội hoạ? A. Văn học là nghệ thuật của thời gian, hội hoạ là nghệ thuật của không gian. B. Thế mạnh của văn học là khắc hoạ một quá trình, thế mạnh của hội hoạ là khắc hoạ một khoảnh khắc. C. Văn học dùng ngôn từ để “kể” câu chuyện, hội hoạ dùng đường nét, màu sắc... miêu tả hay biểu đạt ý niệm. D. Cả 3 phương án trên đều đúng.	<i>Đáp án: D</i>
Câu hỏi 6: Nhạc sĩ thường dùng phần nào của tác phẩm văn học để chuyển thể thành tác phẩm âm nhạc? A. Cả tác phẩm hoặc trích đoạn. B. Nhân vật và tâm trạng nhân vật. C. Hình ảnh và ngôn ngữ. D. Đề tài và tư tưởng. B3. Báo cáo thảo luận: - HS trả lời câu hỏi nhanh - Các bạn góp ý hoặc sửa chữa nếu cần B4. Đánh giá kết quả thực hiện: - GV nhận xét câu trả lời - Định hướng cho bài học mới.	<i>Đáp án: A</i>

HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

a. Mục tiêu:

- HS hiểu được bản chất và phương thức chuyển thể một tác phẩm văn học sang một tác phẩm thuộc loại hình nghệ thuật khác.
- HS hiểu được ngôn ngữ điện ảnh, hội hoạ, âm nhạc và biết cách thưởng thức, đánh giá một bộ phim, bức tranh, bài hát được chuyển thể từ tác phẩm văn học.

b. Nội dung: GV hướng dẫn HS hiểu được mối quan hệ giữa văn học và các loại hình nghệ

thuật khác, cụ thể là điện ảnh, hội hoạ và âm nhạc, nắm bắt được đặc trưng của các loại hình nghệ thuật này trong mối tương quan với đặc trưng của văn học; biết cách thưởng thức và đánh giá một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ tác phẩm văn học.

c. Sản phẩm: Tri thức và kỹ năng thưởng thức và đánh giá một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ tác phẩm văn học.

d. Tổ chức thực hiện:

Hoạt động của Gv và Hs		Dự kiến sản phẩm		
Hoạt động 1: Phát vấn nhanh - GV yêu cầu HS đọc SGK và trả lời câu hỏi. + <i>Khi chuyển thể một tác phẩm văn học thành bộ phim, những yếu tố nào tác động đến sự thay đổi của bản gốc?</i> + <i>Khi tìm hiểu một bộ phim được chuyển thể từ tác phẩm văn học, ngoài việc đối chiếu với bản gốc, ta cần chú ý đến những yếu tố nào? Tại sao?</i> - HS đọc SGK, trả lời câu hỏi theo yêu cầu của GV. - GV chuẩn hoá kiến thức và nhấn mạnh các nội dung quan trọng.		1. Xem một bộ phim được chuyển thể từ văn học 1.1. Lưu ý chung khi thưởng thức một tác phẩm điện ảnh được chuyển thể từ tác phẩm văn học - Các yếu tố tác động đến quá trình chuyển thể: chất liệu, ngữ cảnh xã hội, điều kiện kĩ thuật, quan niệm của chủ thể,... → Chuyển thể điện ảnh không đơn thuần chỉ là sự bắt chước, sao chép giản đơn mà là một quá trình sáng tạo. - Cần đặc biệt chú ý đến những yếu tố đặc trưng của ngôn ngữ điện ảnh như diễn xuất của diễn viên, dàn cảnh, âm thanh, bố cục và hình ảnh, góc quay, nhịp điệu,...		
Hoạt động 2: Chuẩn bị xem GV yêu cầu HS đọc lại đoạn trích <i>Người cầm quyền khôi phục uy quyền</i> ở nhà.		1.2. Đặc trưng của chuyển thể điện ảnh - Chuyển thể điện ảnh là một hoạt động tiếp nhận văn học, trong đó nhà làm phim có một quyền năng rất lớn trong việc tiếp nhận cũng như tái tạo tác phẩm văn học. Họ có thể lược bỏ, tô đậm, thay đổi trật tự các sự kiện, thậm chí sáng tạo thêm các sự kiện và nhân vật mới để làm nổi bật thông điệp và cách tiếp nhận tác phẩm riêng của mình.		
Hoạt động 3: Xem phim B1. Chuyển giao nhiệm vụ - GV trình chiếu cho HS xem đoạn phim ứng với nội dung đoạn trích <i>Người cầm quyền khôi phục uy quyền</i> . - GV chia lớp thành 4 nhóm, mỗi nhóm hoàn thiện 2 bảng nội dung sau trong quá trình xem phim theo yêu cầu		- Tác phẩm điện ảnh, mặc dù được xây dựng dựa trên bản gốc là tác phẩm văn học, nhưng là một chỉnh thể nghệ thuật độc lập, có đời sống riêng và không nhất		
Bảng 1				
Sự kiện	Đoạn trích tpvh	Đoạn phim		
1				
2				
Bảng 2: Các yếu tố:				
Cảnh	Bố cục, h.ảnh, â.thanh, a.sáng	n.vật và h.động	Góc quay	Nhận xét
1				
2				
- Sau khi bộ phim kết thúc, các nhóm tổ chức hoạt động đóng vai phỏng vấn dựa theo nội dung các bảng đã làm. + Bảng 1: Nhóm 1 đóng vai phóng viên, nhóm 2 đóng vai nhà phê bình.				

+ Bảng 2: Nhóm 3 đóng vai phóng viên, nhóm 4 đóng vai nhà phê bình. B2. Thực hiện nhiệm vụ - HS làm việc theo sự phân công. - Phân chia nhiệm vụ cho từng thành viên. B3. Báo cáo thảo luận - Các nhóm cử đại diện đóng vai phóng viên và nhà phê bình theo yêu cầu của GV. - Các HS khác quan sát để nhận xét, bổ sung. B4. Đánh giá kết quả thực hiện: - GV nhận xét, đánh giá phần chuẩn bị và đóng vai của các nhóm. - GV chuẩn hoá kiến thức, nhấn mạnh nội dung quan trọng. Hoạt động 1: Chơi trò chơi Thử làm họa sĩ - GV có thể cho HS chuẩn bị tại nhà hoặc vẽ trực tiếp trên lớp nếu có thời gian. - GV chia lớp thành 2 nhóm lớn, mỗi nhóm cử đại diện lên vẽ phác họa lại cảnh “cho chữ” trong tác phẩm Chữ người tử tù của nhà văn Nguyễn Tuân. Sau khi các bức vẽ hoàn thành, GV cho cả lớp nhận xét về bức tranh và so sánh với đoạn trích trong tác phẩm văn học. → Từ đó, GV dẫn dắt HS vào hoạt động chiếm lĩnh tri thức mới. - GV trình chiếu cho HS xem một số bức tranh được chuyển thể từ tác phẩm văn học (tranh của họa sĩ Việt Nam và nước ngoài). - GV đặt câu hỏi: <i>Theo các em, khi thưởng thức một tác phẩm hội họa được chuyển thể từ tác phẩm văn học, chúng ta cần chú ý đến những yếu tố nào?</i> Hoạt động 2: Chuẩn bị xem - GV yêu cầu HS đọc lại đoạn trích bi kịch Rô-mê-ô và Giu-li-ét trong SGK Ngữ văn 9, tập một, tr. 118 – 120 (nếu có điều kiện, nên tìm đọc trọn vẹn tác phẩm). - GV chia lớp thành các nhóm, yêu cầu mỗi nhóm tìm hiểu thông tin về tác giả, về bức tranh và về tranh sơn dầu. - GV có thể trình chiếu cho HS xem những bức tranh tương tự hoặc cùng đề tài để HS có sự so sánh với bức tranh được tìm hiểu trong SGK. Hoạt động 3: Xem tranh Chuyển giao nhiệm vụ: - GV trình chiếu bức tranh trong SGK và yêu cầu HS điền các thông tin về bức tranh vào bảng nội dung	thiết phải trung thành với bản gốc. - Khi phân tích một bộ phim chuyển thể từ tác phẩm văn học, ngoài việc đối chiếu bộ phim và tác phẩm văn học, cần đặc biệt chú ý những yếu tố đặc trưng của ngôn ngữ điện ảnh như diễn xuất của diễn viên, dàn cảnh, âm thanh, bố cục và hình ảnh, góc quay, nhịp điệu,... 2. Xem một bức tranh được chuyển thể từ văn học 2.1. Lưu ý chung khi thưởng thức một tác phẩm hội họa được chuyển thể từ tác phẩm văn học - Khi thưởng thức một tác phẩm hội họa nói chung, chúng ta vừa phải quan sát các yếu tố như bố cục, chất liệu, màu sắc, đường nét,... vừa phải huy động những hiểu biết về bối cảnh lịch sử, xã hội, tác giả, trường phái, phong cách,... để cảm nhận điều họa sĩ muốn biểu đạt. - Trước một tác phẩm hội họa được chuyển thể từ tác phẩm văn học, khi đối chiếu với tác phẩm văn học, người xem cần tôn trọng ý đồ và trí tưởng tượng của người chuyển thể (họa sĩ), đồng thời tôn trọng những cách “đọc” khác nhau đối với tác phẩm hội họa. 2.2. Thông tin về bức tranh Tên tranh: <i>Rô-mê-ô và Giu-li-ét</i> Tác giả: Phranh Bơ-nát Đích-xi Năm sáng tác: 1884 Chất liệu: sơn dầu trên toan Kích thước: 171 x 118 cm
--	--

theo bàn. GV nhấn mạnh đây là những cảm quan cá nhân, không quá đề cao tính quy chuẩn, hs có thể tự do trình bày ý kiến của mình.

Yếu tố

Nhận xét

Bố cục

Màu sắc

Hoà sắc

Hình, khối, nét

Không gian

Thực hiện nhiệm vụ:

Các HS trong mỗi bàn trao đổi và điền thông tin về bức tranh theo bảng gợi ý.

Trình bày, thảo luận:

- GV gọi đại diện của mỗi bàn trình bày kết quả hoạt động.

- HS cùng trao đổi, thảo luận thêm

Hoạt động 1: Vấn đáp nhanh

- GV giao nhiệm vụ cho một hoặc một vài nhóm HS tìm hiểu trước về hiện tượng phổ nhạc cho thơ, tìm kiếm thêm các ví dụ ngoài ví dụ đã được giới thiệu trong SGK (có thể cho HS hát vài đoạn trong bài hát để minh họa hoặc cho HS nghe một số ca khúc nổi tiếng được chuyển thể,...).

- GV đặt câu hỏi: Vậy khi nghe một ca khúc được chuyển thể từ tác phẩm văn học, chúng ta cần lưu ý điều gì?

Hoạt động 2: Chuẩn bị nghe

Chuyên giao nhiệm vụ:

- GV cho HS tìm đọc lại bài thơ *Thuyền và biển* của Xuân Quỳnh trong SGK Ngữ văn 11, tập một (tr. 110 – 111).

Hoạt động 3: Nghe ca khúc

Chuyển giao nhiệm vụ:

- GV cho HS nghe hai ca khúc trên lớp. Trong và sau khi nghe, HS làm việc theo nhóm để hoàn thành nội dung theo bảng gợi ý trong SGK, tr. 43.

	Ca khúc <i>Thuyền và biển</i> của Hữu Xuân	Ca khúc <i>Thuyền và biển</i> của Phan Huỳnh Diễn
Nội dung		
Cấu trúc của ca khúc		

Nơi lưu giữ: Phòng trưng bày nghệ thuật thành phố Xao-tham-
ton, Anh.

2.3. Các yếu tố cần chú ý khi phân tích một bức tranh được chuyển thể từ tác phẩm văn học: bố cục, màu sắc, chất cảm, hoà sắc, hình, khối, nét, không gian,...

3. Nghe một ca khúc được chuyển thể từ văn học

3.1. Lưu ý chung khi thưởng thức một ca khúc được chuyển thể từ tác phẩm văn học

Một tác phẩm văn học có thể là nguồn cảm hứng cho nhiều nhạc sĩ, nhà soạn nhạc, và một tác phẩm âm nhạc được chuyển thể từ văn học có thể được trình diễn bởi nhiều nhạc công, ca sĩ, đem đến những “phiên bản” khác nhau cho người nghe. Do vậy, cần tôn trọng sự sáng tạo của người chuyển thể (nhạc sĩ, nhà soạn nhạc) và người trình diễn (nhạc công, ca sĩ); tôn trọng những cách “nghe” khác nhau về tác phẩm âm nhạc.

3.2. Thông tin về hai ca khúc *Thuyền và biển*

Sự tương đồng và khác biệt giữa lời thơ và ca từ			- Bài hát do Hữu Xuân phổ nhạc được viết ở điệu trưởng nên mang âm hưởng mạnh mẽ, tươi sáng, thể hiện khát khao mãnh liệt về tình yêu. 3.3. Một số yếu tố cần chú ý khi phân tích một tác phẩm âm nhạc được chuyển thể từ tác phẩm văn học: cấu trúc của ca khúc, ca từ, giai điệu, tiết tấu
Cảm nhận chung về ca khúc			
Thực hiện nhiệm vụ: - Hs thực hiện theo nhóm phân công. - hs trình bày. Trình bày, báo cáo nhiệm vụ: - Đại diện các nhóm trình bày nội dung đã chuẩn bị. - Các nhóm còn lại trao đổi, bổ sung. Nhận xét, đánh giá: - GV nhận xét phần trình bày và chuẩn bị của các nhóm. - GV chuẩn hoá kiến thức			

HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP

- a. Mục tiêu:** HS nắm được kiến thức quan trọng của bài học, biết cách phân tích các tác phẩm nghệ thuật chuyển thể trong sự so sánh với tác phẩm văn học.
- b. Nội dung:** HS lập bảng so sánh các hình thức chuyển thể tác phẩm văn học và nhận xét về ưu, nhược điểm của mỗi hình thức.
- c. Sản phẩm:** Kết quả thực hiện hoạt động của HS.
- d. Tổ chức thực hiện:**
- GV phân công nhiệm vụ cho 4 nhóm HS, yêu cầu HS lập bảng so sánh các hình thức chuyển thể tác phẩm văn học.
 - HS làm việc theo nhóm và trình bày kết quả thực hiện trước lớp.

HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG

- a. Mục tiêu:** HS biết cách cảm thụ một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ văn học.
- b. Nội dung:** HS xem một bức tranh được chuyển thể từ vở chèo *Quan Âm Thị Kính* và nhận xét về cách thể hiện của họa sĩ so với nội dung đoạn trích mà GV cung cấp.
- c. Sản phẩm:** Kết quả thực hiện hoạt động của HS.
- d. Tổ chức thực hiện:**
- GV cho cả lớp xem tranh và chia lớp thành 4 nhóm, các nhóm thực hiện nhiệm vụ theo sự phân công.
 - HS trình bày kết quả hoạt động và báo cáo trước lớp.
 - GV nhận xét và nêu một số lưu ý trọng tâm.
- 4. Cũng cố:** Nắm vững những khái niệm cần nắm bắt của tác phẩm văn học và tác phẩm hội họa, âm nhạc, điện ảnh. Sự tương đồng và khác biệt giữa tác phẩm văn học và tác phẩm hội họa, âm nhạc, điện ảnh.
- 5. HDVN:**
- Hoàn thiện các bài tập theo yêu cầu
 - Chuẩn bị nội dung tiếp theo: Viết bài phân tích, giới thiệu và thuyết trình về một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ văn học.

CHUYÊN ĐỀ 2. TÌM HIỂU VỀ MỘT TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT CHUYỂN THỂ TỪ VĂN HỌC

Tiết 16,17,18,19.

PHẦN II:

VIẾT BÀI PHÂN TÍCH, GIỚI THIỆU VÀ THUYẾT TRÌNH VỀ MỘT TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT ĐƯỢC CHUYỂN THỂ TỪ VĂN HỌC

(Thời gian thực hiện: 4 tiết)

I. Mục tiêu:

1. Về kiến thức

- Giúp HS hình dung ra bố cục, cấu trúc của kiểu bài, nhận biết các yếu tố thuộc ngôn ngữ nghệ thuật của tác phẩm chuyển thể
- Nhận biết được các thao tác mà người viết sử dụng để phân tích tác phẩm, từ đó, giúp các em có thêm kiến thức để viết bài phân tích, giới thiệu của mình.

2. Năng lực

- HS nêu được ấn tượng nổi bật về tác phẩm nghệ thuật chuyển thể từ văn học trong sự so sánh hợp lí với tác phẩm gốc.
- HS phân tích được cách chuyển thể tác phẩm văn học của tác giả.
- HS đánh giá được vị thế tồn tại độc lập của tác phẩm nghệ thuật chuyển thể từ văn học.
- HS biết trình bày các luận điểm một cách sáng rõ, mạch lạc, logic; chọn lọc và phân tích được các dẫn chứng phù hợp để làm sáng tỏ các luận điểm.
- HS biết sử dụng một cách linh hoạt các phương tiện phi ngôn ngữ trong bài viết.
- HS phát triển năng lực nghiên cứu và năng lực sáng tạo, kĩ năng kết hợp làm việc độc lập và làm việc nhóm.

3. Phẩm chất: Biết trân trọng giá trị cá nhân, phát huy sự sáng tạo; tinh thần hợp tác, lắng nghe, chia sẻ trong tập thể,...

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Thiết bị dạy học: Máy vi tính, ti vi, bài giảng powerpoint.

2. Học liệu:

- Chuyên đề học tập Ngữ văn 12 – SGK, Chuyên đề học tập Ngữ văn 12 – SGV.
- Phiếu học tập dành cho HS, tài liệu tham khảo.
- File audio (bài hát), bức tranh, bộ phim được chuyển thể từ tác phẩm văn học; công cụ hỗ trợ như máy tính, điện thoại kết nối mạng (nếu có).

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Tổ chức

Lớp	Tiết	Ngày dạy	Sĩ số	Vắng

2. Kiểm tra bài cũ:

3. Bài mới:

HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG

a. Mục tiêu: Ôn lại kiến thức bài học trước; tạo tâm thế hứng thú, sẵn sàng tiếp cận bài học cho HS.

b. Nội dung: Ôn lại kiến thức đã học ở Phần 1.

c. Sản phẩm: Đoạn kịch hoặc ca khúc do HS thể hiện; câu trả lời của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

- GV cho HS đóng một đoạn kịch ngắn hoặc hát một ca khúc được chuyển thể từ tác phẩm văn học.
- Yêu cầu HS nhắc lại những yếu tố cần lưu ý khi chuyển thể một tác phẩm điện ảnh, hội họa, âm nhạc được chuyển thể từ tác phẩm văn học.

HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

a. Mục tiêu: HS hình dung ra bố cục, cấu trúc của kiểu bài; nhận biết các yếu tố thuộc ngôn ngữ nghệ thuật của tác phẩm chuyển thể, nhận biết được các thao tác mà người viết sử dụng để phân tích tác phẩm. – HS có thêm kiến thức để viết bài phân tích, giới thiệu về một tác phẩm nghệ thuật chuyển thể từ văn học.

b. Nội dung: Đọc bài viết tham khảo; viết bài phân tích, giới thiệu về một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ văn học và thuyết trình về tác phẩm đó.

c. Sản phẩm: Bài viết phân tích, giới thiệu về một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ văn học và bài thuyết trình về tác phẩm đó của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

Hoạt động của GV và HS	Dự kiến sản phẩm
Hoạt động 1: Đọc bài viết tham khảo <i>Chuyển giao nhiệm vụ:</i> – GV giới thiệu với HS về bộ phim Những người thợ xẻ và tác phẩm văn học gốc, nhấn mạnh những sáng tạo quan trọng của đạo diễn so với tác phẩm văn học. – GV có thể chiếu nhanh cho HS xem một số cảnh quay quan trọng, đặc sắc trong bộ phim và cho HS đọc một vài đoạn văn tiêu biểu trong tác phẩm văn học. – GV hướng dẫn và gọi HS đọc bài viết tham khảo, tổ chức hoạt động cho HS tìm hiểu ngữ liệu. – GV chia lớp thành 4 nhóm HS chuẩn bị trước phần trình bày tại nhà theo các yêu cầu sau: Nhóm 1: Bài viết “Những người thợ xẻ” – từ văn học đến điện ảnh được bố cục như thế nào? Nhóm 2: Tác giả đã phân tích bộ phim chuyển thể trên những khía cạnh nào? Nhóm 3: Tóm tắt các luận điểm, lí lẽ và bằng chứng được tác giả sử dụng trong bài viết.	1. Viết bài phân tích, giới thiệu một tác phẩm điện ảnh được chuyển thể từ văn học 1.1. Bố cục của bài viết tham khảo – Mở bài: Giới thiệu tên phim, đạo diễn, tên tác phẩm văn học, tác giả; nêu khái quát sự khác biệt, sáng tạo và giá trị của tác phẩm điện ảnh chuyển thể. – Thân bài: Phân tích các đặc điểm nổi bật của bộ phim chuyển thể trên các phương diện không gian, góc máy quay, nhân vật, cảnh quay, nghệ thuật dựng phim,... trong sự so sánh với tác phẩm văn học. – Kết bài: So sánh thông điệp được chuyển tải trong bộ phim và trong tác phẩm văn học. 1.2. Cách phân tích một tác phẩm nghệ thuật chuyển thể từ văn học – Phân tích sâu những khía cạnh thuộc ngôn ngữ nghệ thuật của tác phẩm. Ví dụ, nếu là tác phẩm hội họa, cần phân tích các yếu tố như màu sắc, bố cục, đường nét, hình khối; nếu là tác phẩm âm nhạc, cần chú ý đến cao độ, trường độ, nhịp, tiết tấu,... – Trong quá trình phân tích, cần đối sánh với các yếu tố tương tự trong tác phẩm văn học để tìm ra sự tương đồng, khác biệt và những sáng tạo nghệ thuật độc đáo cũng như thông điệp riêng của tác giả. 1.3. Chuẩn bị

– GV chia lớp thành 4 nhóm. Các nhóm vừa xem phim, vừa hoàn thiện các nội dung trong bảng so sánh: Thực hiện nhiệm vụ: – Các nhóm xem phim và hoàn thiện nội dung bảng so sánh. – Phân công nhiệm vụ thuyết trình cho thành viên. Trình bày kết quả nhiệm vụ: – GV chỉ định một nhóm lên báo cáo kết quả thực hiện của nhóm mình. – Ba nhóm còn lại lắng nghe, quan sát, đối chiếu với sản phẩm của nhóm, trao đổi, thảo luận, bổ sung nếu có. Nhận xét, đánh giá: – GV nhận xét, đánh giá về nhiệm vụ của mỗi nhóm. – GV hệ thống lại nội dung và nhấn mạnh các yếu tố cần lưu ý. Nhiệm vụ 2: Tìm ý, lập dàn ý – GV yêu cầu HS đọc nội dung này trong SGK và tóm tắt các yêu cầu khi tìm ý và lập dàn ý. – GV chuẩn hoá kiến thức cần ghi nhớ cho HS. Nhiệm vụ 3: Thực hành viết Chuyên giao nhiệm vụ: – GV hệ thống lại cấu trúc của một bài viết cơ bản thành sơ đồ để HS dễ quan sát và thực hiện. – GV giao nhiệm vụ cho HS viết bài tại nhà dựa trên các nội dung đã được chuẩn hoá. Thực hiện nhiệm vụ: – HS quan sát, ghi nhớ bố cục, yêu cầu của bài viết và rút ra được thông điệp nghệ thuật mà tác giả gửi gắm. – HS viết bài tại nhà theo yêu cầu của GV (có thể viết bài về cả đoạn phim được xem hoặc chỉ viết về một yếu tố mà mình ấn tượng nhất). – HS chuẩn bị tâm thế để thuyết trình tại lớp nếu được giao. Báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ: – HS nộp bài viết cho GV.	– Mở bài: Giới thiệu về bộ phim; nêu những ấn tượng chính về bộ phim hoặc điểm khác biệt nổi bật giữa bộ phim và tác phẩm văn học. – Thân bài: Trình bày các luận điểm chính; phân tích một số dẫn chứng cụ thể lấy từ bộ phim và tác phẩm văn học được chuyển thể; liên hệ với bối cảnh ra đời của bộ phim để lí giải thông điệp mà đạo diễn và nhóm làm phim muốn chuyển tải. – Kết bài: Tóm tắt các vấn đề chính, đánh giá những sáng tạo nổi bật của nhà làm phim, khái quát giá trị của bộ phim.
---	--

– GV góp ý, sửa chữa và chọn một số bài để HS chuẩn bị trình bày trước lớp. Nhận xét, đánh giá: – GV đánh giá quá trình thực hiện nhiệm vụ của HS. – GV nhận xét một số bài viết cá nhân để phục vụ cho bài thuyết trình ở tiết học tiếp theo. Nhiệm vụ 4: Chỉnh sửa, hoàn thiện GV hướng dẫn HS chỉnh sửa bài viết theo hướng: rà soát cấu trúc, đảm bảo logic, hợp lí, khoa học; bổ sung, hoàn thiện các nội dung theo góp ý của GV và các bạn; kiểm tra các lỗi chính tả, ngữ pháp;...									
Hoạt động 3. Thuyết trình về một tác phẩm điện ảnh được chuyển thể từ văn học Chuyển giao nhiệm vụ – GV yêu cầu HS đăng tải các bài viết của mình lên link Google Drive chung của lớp. – GV chọn 3 bài với 3 cách triển khai, quan điểm khác nhau để trình bày trong buổi thuyết trình tại lớp. – Hướng dẫn HS tổ chức buổi hội thảo chuyên đề với nội dung: Chuyển thể điện ảnh từ tác phẩm văn học qua trường hợp truyện ngắn Chí Phèo của nhà văn Nam Cao. – GV hướng dẫn các HS trình bày cần sử dụng các phương tiện phi ngôn ngữ để tạo hứng thú và giúp người nghe dễ dàng nắm bắt thông tin như các hình ảnh, video clip, sơ đồ, bảng biểu,... Thực hiện nhiệm vụ: – Các HS được giao nhiệm vụ trình bày cần hoàn thiện bài của mình và chọn cách thức thuyết trình phù hợp. – Các HS khác trong lớp theo phân công của GV, hỗ trợ về phương tiện, tư vấn nội dung cho các bài thuyết trình hiệu quả.	2. Thuyết trình về một tác phẩm điện ảnh được chuyển thể từ văn học 2.1. Chuẩn bị – Xác định đối tượng người nghe, mục đích và bối cảnh bài thuyết trình. – Xây dựng dàn ý cho bài thuyết trình. – Chọn lọc các phương tiện phi ngôn ngữ để hỗ trợ cho bài thuyết trình: hình ảnh, video clip, sơ đồ, bảng biểu,... 2.2. Thuyết trình – Diễn đạt một cách ngắn gọn, mạch lạc; chú ý nhấn mạnh các nội dung quan trọng. – Cần phân tích các ví dụ cụ thể và sử dụng các phương tiện trực quan như hình ảnh, video clip để chứng minh cho luận điểm của mình. – Duy trì sự giao tiếp với người nghe bằng cách sử dụng ánh mắt, cử chỉ, ngữ điệu, hoặc đặt ra các câu hỏi để thu thập ý kiến phản hồi. 2.3. Trao đổi, thảo luận – Lắng nghe ý kiến của các bạn và GV. – Phản hồi tích cực để hoàn thiện bài viết. Phiếu nhận xét về việc thực hiện các nhiệm vụ khi thuyết trình. Phiếu nhận xét về việc thực hiện các nhiệm vụ khi thuyết trình <table><tr><th>STT</th><th>TIÊU CHÍ</th><th>ĐẠT</th><th>CHƯA ĐẠT</th></tr><tr><td>1</td><td>Cấu trúc bài thuyết trình có đầy đủ ba</td><td></td><td></td></tr></table>	STT	TIÊU CHÍ	ĐẠT	CHƯA ĐẠT	1	Cấu trúc bài thuyết trình có đầy đủ ba		
STT	TIÊU CHÍ	ĐẠT	CHƯA ĐẠT						
1	Cấu trúc bài thuyết trình có đầy đủ ba								

– Tổ chức buổi hội thảo chuyên đề và thảo luận quanh 3 bài thuyết trình được chọn. Trình bày, báo cáo nhiệm vụ: – HS thuyết trình nội dung được yêu cầu. – GV phát phiếu nhận xét cho các bạn còn lại và tổ chức cho HS trao đổi, thảo luận về các nội dung được thuyết trình. Nhận xét, đánh giá: – GV nhận xét chung về buổi hội thảo và các nội dung thuyết trình. – GV tổng kết ý kiến nhận xét của HS. – GV chốt lại các thông tin cần lưu ý khi thuyết trình về bộ phim được chuyển thể từ tác phẩm văn học.		phần: Mở đầu, Triển khai, Kết luận.		
	2	Bài thuyết trình làm rõ được sự khác biệt hoặc sáng tạo nổi bật của bộ phim so với tác phẩm văn học.		
	3	Bài thuyết trình phân tích được các yếu tố đặc trưng của ngôn ngữ điện ảnh như dàn cảnh, bố cục, hình ảnh, âm thanh, diễn xuất,...		
	4	Các luận điểm, luận cứ được trình bày một cách sáng rõ, mạch lạc, logic.		
	5	Tác phong chuyên nghiệp, ngôn ngữ linh hoạt, tạo sự hấp dẫn.		
	6	Tương tác với người nghe hợp lí, câu hỏi, hiệu quả.		

HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP

a. Mục tiêu: HS hình dung tổng thể về cách thức viết bài phân tích về một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ tác phẩm văn học.

b. Nội dung: HS sơ đồ hoá bài học để thấy được các bước cần làm khi viết bài phân tích một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ tác phẩm văn học.

c. Sản phẩm: Kết quả thực hiện hoạt động của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

- GV phân nhóm HS, yêu cầu vẽ sơ đồ tư duy về các bước thực hiện khi viết bài phân tích một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ tác phẩm văn học.
- HS thực hiện nhiệm vụ theo nhóm và báo cáo kết quả trước lớp.
- GV nhận xét và chuẩn hoá kiến thức bài học.

HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG

a. Mục tiêu: HS vận dụng kiến thức bài học vào việc viết đoạn văn phân tích một tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ tác phẩm văn học.

b. Nội dung: HS viết đoạn văn trình bày cảm nhận về giai điệu của ca khúc Thuyền và biển trong sự liên hệ với bài thơ nguyên tác.

c. Sản phẩm: Kết quả thực hiện hoạt động của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

- GV phân công nhiệm vụ viết đoạn văn theo hình thức cá nhân.
- HS thực hiện nhiệm vụ viết đoạn văn tại lớp.

- GV gọi một số HS đọc đoạn văn đã hoàn thành và nhận xét, góp ý.

Tiết 20,21,22,23,24,25 -

THỰC HÀNH CHUYỂN THỂ TÁC PHẨM VĂN HỌC

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức:

- HS nêu được cách thức tiến hành chuyển thể tác phẩm văn học.
- HS biết cách chuyển thể tác phẩm văn học sang tác phẩm thuộc các loại hình nghệ thuật khác theo thể mạnh, sở thích của bản thân.

2. Về năng lực:

- HS chọn được tác phẩm văn học phù hợp để chuyển thể (tác phẩm mà bản thân đã đọc kĩ, hiểu sâu, có tiềm năng được dịch chuyển một cách thuận lợi sang ngôn ngữ của loại hình nghệ thuật khác...).
- HS chọn được loại hình nghệ thuật thích hợp để chuyển thể tác phẩm văn học (loại hình nghệ thuật phù hợp với sở trường bản thân và có thể chuyển tải tốt nhất ý đồ nghệ thuật của người chuyển thể).

3. Về phẩm chất: Biết trân trọng giá trị cá nhân, phát huy sự sáng tạo; tinh thần hợp tác, lắng nghe, chia sẻ trong tập thể.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Thiết bị dạy học:

- Phiếu học tập dành cho HS, tài liệu tham khảo.
- File audio (bài hát), bức tranh, bộ phim chuyển thể từ tác phẩm văn học; công cụ hỗ trợ như máy tính, điện thoại kết nối mạng

2. Học liệu:

- CDHT Ngữ văn lớp 11.
- Tài liệu tham khảo

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Tổ chức

Lớp	Tiết	Ngày dạy	Sĩ số	Vắng

2. Kiểm tra bài cũ:

3. Bài mới:

HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG

a. Mục tiêu: HS có tâm thế hứng thú, sẵn sàng tiếp cận bài học.

b. Nội dung: Tích hợp chương trình Ngữ văn lớp 10 và kết nối với nội dung bài học mới.

c. Sản phẩm: Câu trả lời của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

Hoạt động của Gv và Hs	Dự kiến sản phẩm
B1. Chuyển giao nhiệm vụ - GV trình chiếu video clip một trích đoạn tác phẩm sân khấu <i>Xúy Vân giả dại</i> .	Tên tác phẩm: <i>Xúy Vân giả dại</i> (Trích chèo <i>Kim Nham</i>). Tác phẩm được học ở chương trình Ngữ văn lớp 10.

- GV đặt câu hỏi nhanh: <i>Trích đoạn này là hình thức chuyển thể tác phẩm văn học nào? Các em đã được học ở chương trình Ngữ văn lớp mấy?</i> - GV giới thiệu thêm cho HS một số tác phẩm nghệ thuật được chuyển thể từ văn học, phân tích ý tưởng sáng tạo của tác giả được thể hiện trong tác phẩm. B2. Thực hiện nhiệm vụ: HS xem video clip và trả lời câu hỏi của GV. B3. Báo cáo thảo luận: HS trả lời các câu hỏi B4. Đánh giá kết quả thực hiện: GV nhận xét và dẫn dắt vào bài mới	
--	--

HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

a. Mục tiêu: Giúp HS biết cách thức chuyển thể tác phẩm văn học sang tác phẩm thuộc các loại hình nghệ thuật khác theo thể mạnh, sở thích của bản thân.

b. Nội dung: GV hướng dẫn HS lựa chọn được tác phẩm văn học, loại hình nghệ thuật và phương thức thích hợp để chuyển thể. Từ đó, HS có thể tự tiến hành chuyển thể và công bố tác phẩm nghệ thuật chuyển thể từ văn học.

c. Sản phẩm: Tác phẩm nghệ thuật chuyển thể từ văn học.

d. Tổ chức thực hiện:

Hoạt động của Gv và Hs	Dự kiến sản phẩm
Hoạt động 1: Chuẩn bị chuyển thể B1. Chuyển giao nhiệm vụ - GV hướng dẫn HS thảo luận, chọn một hiện tượng văn học để chuyển thể (có thể là một nhân vật, một trích đoạn, một cảnh hoặc một sự kiện). Ví dụ, GV cho HS đọc phần mở đầu văn bản <i>Trở về</i> (trích <i>Ông già và biển cả</i> của Hê-minh-uê). Đây là đoạn văn rất giàu chất hội họa, lời văn miêu tả sống động cảnh tượng ông lão Xan-ti-a-go trở về sau khi đã bắt được con cá kiếm khổng lồ. Có thể chuyển thể cảnh này thành một bức tranh. - GV cùng HS xây dựng ý tưởng và các bước cụ thể để chuẩn bị chuyển thể một tác phẩm văn học. Ví dụ, để hướng dẫn HS chuyển thể cảnh tượng mở đầu trong văn bản <i>Trở về</i> thành một bức tranh, GV chia lớp thành 5 nhóm và yêu cầu mỗi nhóm thảo luận một nội dung trong phiếu học tập sau: PHIẾU HỌC TẬP 1. Liệt kê các chi tiết giàu chất hội họa trong đoạn văn. 2. Hình dung cảnh tượng được miêu tả (hình ảnh, màu sắc, ánh sáng, bố cục).	1. Chuẩn bị - Lựa chọn tác phẩm văn học để chuyển thể. - Xây dựng ý tưởng: Chọn lọc một ý tưởng gắn với một sự kiện, chi tiết, hình ảnh,... mà bạn thấy tâm đắc nhất để chuyển thể. Ví dụ, với đoạn văn mở đầu văn bản <i>Trở về</i>, HS có thể chọn một số chi tiết sau để chuyển thể thành bức tranh: + Ông lão dừng lại, ngoảnh nhìn thấy cái đuôi khổng lồ của con cá đang dựng thẳng sau đuôi tàu trong ánh sáng phản chiếu từ đèn đường. + Đường nét trần trụi màu trắng của xương sống và khối sẫm màu của cái đầu với lưỡi kiếm nhô ra cùng tất cả sự trống rỗng ở khoảng giữa. + Con mèo đi ngang qua đường phía xa...

3. Nêu thông điệp được chuyển tải trong đoạn văn.

4. Mô tả bức tranh dự định chuyển thể (màu sắc, chất liệu, phong cách, ánh sáng, đường nét, bố cục).

5. Thông điệp muốn thể hiện trong bức tranh chuyển thể.

B2. Thực hiện nhiệm vụ

- Các nhóm trao đổi, thảo luận theo nội dung trong phiếu học tập.

- Thống nhất ý tưởng chung của nhóm khi vẽ bức tranh chuyển thể

B3. Báo cáo thảo luận

Sau khi thống nhất ý tưởng, cả nhóm có thể tiếp tục thảo luận về phương án chuyển thể và điền vào bảng gợi ý dưới đây những nội dung chi tiết, sau đó thuyết trình trước cả lớp để nhận được phản hồi của các bạn khác.

Bảng thể hiện ý tưởng chuyển thể:

Ý TƯỞNG CHUYỂN THỂ TÁC PHẨM VĂN HỌC		
Tác phẩm văn học	Cách	Tác chuyển
Tên tác phẩm:	Loại hình nghệ	Tên tác phẩm:
Tác giả:	Phương chuyển	Thông điệp:
Nội dung chính:	Thể loại:	Nội dung:
Thông điệp:	Phong cách:	Hình thức thể hiện:
Yếu tố nghệ thuật muốn chuyển thể:	Hệ thống hiệu:	

B4. Đánh giá kết quả thực hiện:

- GV nhận xét về ý tưởng và kế hoạch chuyển thể của các nhóm.

- GV bổ sung, nhấn mạnh các yếu tố quan trọng để quá trình chuyển thể thành công.

Hoạt động 2: Chuyển thể

B1. Chuyển giao nhiệm vụ

- GV giao nhiệm vụ cho các nhóm HS tự thực hiện việc chuyển thể ở nhà.

- Chọn loại hình và thể loại, phong cách nghệ thuật của tác phẩm chuyển thể.

2. Sử dụng kí hiệu nghệ thuật của một loại hình nghệ thuật khác để chuyển thể tác phẩm

Cần hiểu rõ ngôn ngữ nghệ thuật riêng của loại hình nghệ thuật mà mình muốn sáng tạo nhằm chuyển thể một tác phẩm văn học.

Ví dụ, nếu chuyển thể tác phẩm văn học thành một bức tranh, cần cân

- GV mời phụ huynh HS hoặc những người có chuyên môn về nghệ thuật, hướng dẫn HS hoàn thiện tác phẩm nghệ thuật của mình cũng như chia sẻ về cách thức chuyển thể một tác phẩm văn học. B2. Thực hiện nhiệm vụ Đại diện 4 nhóm sẽ vẽ lại bức tranh theo sự thảo luận và ý tưởng chung của nhóm. B3. Báo cáo thảo luận HS chia sẻ ý tưởng và kinh nghiệm, bài học rút ra sau khi hoàn thành chuyển thể cảnh tượng mở đầu văn bản <i>Trở về</i> sang một tác phẩm hội họa. Hoạt động 3: Công bố tác phẩm chuyển thể B1: Chuyển giao nhiệm vụ: - GV có thể tổ chức một buổi công bố bức tranh chuyển thể trong phạm vi không gian lớp học hoặc nhà trường. - Ngoài ra, GV yêu cầu HS đăng tải bức tranh đã vẽ lên mạng. B2: Thực hiện nhiệm vụ: HS thực hiện công bố tác phẩm theo hướng dẫn của GV và thu nhận ý kiến từ các HS, thầy cô khác hoặc phụ huynh. B3: Báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ: HS tổng kết các nhận xét, đánh giá sau khi công bố. B4: Nhận xét, đánh giá: GV đánh giá về hiệu quả của hình thức công bố tác phẩm đã chuyển thể trong phạm vi nhà trường và rút kinh nghiệm cho các lần sau trên các câu hỏi gợi ý trong SGK (tr. 55). - GV tổng kết lại toàn bộ quá trình thực hiện chuyển thể của HS.	nhắc màu sắc, ánh sáng, bố cục, hình ảnh, đường nét mà mình sẽ sử dụng. 3. Công bố tác phẩm chuyển thể Tác phẩm nghệ thuật thuộc các loại hình nghệ thuật khác nhau cần được công bố dưới những hình thức riêng. – Tác phẩm hội họa, điêu khắc: công bố trong một cuộc trưng bày, triển lãm. – Tác phẩm sân khấu, điện ảnh: công diễn hoặc chiếu trên sân khấu, trong nhà hát, rạp chiếu phim,... – Tác phẩm âm nhạc: trình diễn trong một buổi biểu diễn. 4. Tổng kết, đánh giá Việc tổng kết, đánh giá nhằm hoàn thiện tác phẩm và rút kinh nghiệm cho các hoạt động tiếp theo
--	---

HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP

- a. Mục tiêu:** HS hệ thống được kiến thức của bài học, biết cách thức chuyển thể một tác phẩm văn học.
- b. Nội dung:** HS vẽ sơ đồ tư duy về các bước chuyển thể một tác phẩm văn học.
- c. Sản phẩm:** Kết quả thực hiện hoạt động của HS.
- d. Tổ chức thực hiện:**

Hoạt động của Gv và Hs	Dự kiến sản phẩm
B1. Chuyển giao nhiệm vụ GV chia lớp thành các nhóm và yêu cầu vẽ sơ đồ tư duy khái quát lại các bước cần thực hiện khi chuyển thể tác phẩm văn học. B2. Thực hiện nhiệm vụ: HS làm việc theo nhóm và trình bày kết quả trước lớp. B3. Báo cáo thảo luận: hs trình bày kết quả trước lớp.	Hs trình bày sản phẩm của mình.

B4. Đánh giá kết quả thực hiện: GV nhận xét, nhắc lại những điểm cần lưu ý.	
--	--

HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG

a. Mục tiêu: Hs vận dụng được cách thức chuyển thể tác phẩm văn học vào việc thực hành chuyển thể một tác phẩm cụ thể.

b. Nội dung: HS thực hiện chuyển thể cảnh Chí Phèo vừa ra tù trong tác phẩm Chí Phèo của nhà văn Nam Cao thành một đoạn kịch ngắn và diễn trên lớp.

c. Sản phẩm: Kết quả thực hiện hoạt động của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

- Gv có thể cho hs chuẩn bị ở nhà.
- Trên lớp, hs thực hiện diễn đoạn kịch ngắn theo yêu cầu của giáo viên.
- Gv đánh giá và tổng kết giờ học.

4. Cũng cố: Gv tổng kết lại các nội dung được học trong chuyên đề, định hướng và gợi ý cách ứng dụng các kiến thức, kỹ năng đã học vào cuộc sống, đánh giá thái độ và kết quả học tập của học sinh trong hoạt động chuyển thể cũng như trong cả quá trình học tập chuyên đề này.

5. HDVN:

- Hoàn thiện các bài tập theo yêu cầu
- Chuẩn bị nội dung tiếp theo: Chuyên đề 3: Tìm hiểu phong cách sáng tác của một trường phái văn học: cổ điển, hiện thực hoặc lãng mạn.